

בייצור ובשיווק

חלב

המועצה לייצור ושיווק חלב בישראל פירסמה זה עתה (בנובמבר 1964) את הדו"ח על שיווק החלב בתשכ"ד — 1963-64. המספרים שבסיכום לקוחים מן המחלקה למחירים וסובסידיות שבמשרד החקלאות. נביא להלן תמצית הדו"ח הנ"ל.

הספקת החלב למחלבות בתשכ"ד, הסתכמה ב-266 מיליון ליטר; יש בכך תוספת של 10 מיליון (4%) לעומת תשכ"ג. לתשכ"ד נקבעו בתחילת השנה מיכ"סות שיווק בסך כולל של 281.4 מיליון ליטר, ויצא שהפיגור בשיווק הסתכם ב-15.4 מיליון ליטר (5.5%). מסתבר שפיגור זה הוא כעין המשך של המשבר משנת תשכ"ג — שנה, בה לא התקדם הייצור כלל בהשוואה לשנה שקדמה לה (תשכ"ב).

השפל והגיאאות בייצור ובשיווק התקיימו גם בתשכ"ד, והפער בין נקודות השיא והשפל הוא כמעט יציב זה כמה שנים. על כל ליטר חלב שסופק בנובמבר הגיעו למחלבות 1.5 ליטר במאי.

בשנה האחרונה הסתמנה עלייה כדי 5.5% בשיווק חלב שתיה (בנתונים על חלב שתיה כלולים תוצרי החלב הנוזלים, כגון — לבן, יוגורט, שמנת, אשל ועוד). בתשכ"ד שווקו כחלב שתיה ותוצרים נוזלים 136.5 מיליון ליטר (51% מכלל השיווק) ו-129.4 מיליון לתוצרת (גבינות, לסוגיהן השונים). השיווק של חלב שתיה בלבד הגיע בתשכ"ד ל-111 מיליון ליטר וצריכתו בחודשי השנה השונים היתה כמעט אחידה, כשהשיא בצריכה היה קצת למעלה מ-10 מיל"י ביוני, והשפל — 8.3 מיליון, בפברואר; ברוב חודשי השנה עמדה צריכת חלב השתיה על 9 מיליון ליטר בקירוב.

שיווק תוצרי החלב הנוזלים הסתכם ב-25.5 מיליון ליטר.

רובו של חלב שתיה משווק בבקבוקים ורק 5.8 מיליון ליטר שווקו מכדים. מחלבות תנובה שיווקו בשנה זו 81% מכלל החלב שסופק ע"י הייצרנים; שאר המחלבות — 19%.

מכיון שחלב מתוצרת הארץ אינו מספק את כל הדרישה למוצרי החלב השונים, נאלצו המחלבות להזיק בתשכ"ד ל-2,600 טונות אבקת חלב שיובאה מהחור. כמות זו של אבקה שימשה כתחליף ל-26

מיליון ליטר חלב, שאפשר לייצרו בארץ. האבקה שימשה להכנת גבינות בעיקר.

לגבי צריכת מוצרי החלב השונים בתשכ"ד הסתמ"נה עליה (לעומת תשכ"ג) כדי 9% בקירוב בשמנת, 12% בגבינה רכה שמנה 14% בחמאה, 8.2% בגבינות קשות ו-6.6% בלבניה (אשל). בצריכת לבן חלה ירידה כדי 7% בקירוב, ובצריכת גבינה רכה כחוש"ה, כמעט שלא חל כל שינוי (עליה באחוז אחד בלבד). ואלה הם המספרים על כמויות התוצרים ששווקו בתשכ"ד:

לבניה (אשל)	9.40	מיליון ליטר
שמנת חמוצה	8.70	" "
שמנת מתוקה	0.69	" "
לבן	6.6	מיליון ליטר
חמאה	3,552	טונות
גבינות קשות	3,431	" "
גבינה רכה כחוש"ה	5,901	טונות
גבינה רכה שמנה	8,376	" "

בתשכ"ד, כתשכ"ג, נמשכת העליה בצריכת תר"צרי חלב שהינם עשירים יותר בשומן. יש להניח שהעלייה ברמת החיים בכללותה, וכן התגברות על החשש של "השמנה" וזקי בריאות מחמת צריכת שומן חלב, הם הם שגרמו לעלייה בשיווק מוצרי חלב עשירים בשומן.

המחיר הממוצע לליטר חלב בן 3.5%, שישולם בחשבון סופי לייצרנים יגיע ל-37 אגורות בקירוב. הסובסידיה לענף חלב הבקר בתשכ"ד מסתכמת ב-31.6 מיליון ל"י בקירוב, ויוצא שחלקה במחיר שמקבל הייצרן הוא כדי 32%!!!

לקראת תשכ"ה הוכנה תחזית של שיווק חלב כדי 285 מיליון ליטר, אפילו תושג המטרה, הרי תהיה כמות זו קטנה ממיכסת השיווק של תשכ"ה, שאישרה בזמנה ע"י הממשלה ומסודות התיכנון החקלאי.

אם תימשך העליה בצריכת חלב ומוצריו באותו קצב של שנת תשכ"ד, הרי יש מקום להשערה שבשנת תשכ"ה יחסרו כ-50 מיליון ליטר חלב מתור"צרת הארץ לסיפוק תצרוכת האוכלוסין.

ב ש ר

בחדש יולי נשחטו בבתי המטבחים 6,174 ראש בקר מכל הסוגים ומכל הגילים. המשקל החי המשוער

מכתב המרכז החקלאי

(ג) שיווק הבשר ייעשה תוך תיאום בין חב' "מרבק" ו"צפונית", כשהמגמה היא — הקמת חברת שיווק לבשר, בה מרכז "תנובה" יהווה גורם ארצי כולל יחד עם מפעלי השחיטה והבשר.

(ד) המחיר לבקר ייקבע לפי שיטת מוניטין, או תפוקה.

(ה) בקר אשר יש למכרו לסוחרים, ישווק ע"י "תנובה", תוך תיאום מלא עם מפעלי השחיטה והבשר.

כן סוכם להקים ועדה של נציגי משרד החקלאות ומפעלי הבשר, אשר תבחון בעיית מחיר הבקר על יסוד תפוקה.

בחירת המשק באחת משתי השיטות — תפוקה, או מוניטין — תחייב אותו בקביעות עד לשינוי מוסכם של השיטה.

מועצת הבשר תבחון את התוצאות הנובעות מהחלטות הנ"ל ותסייע לביצוען.

בברכת חברים

בשם המרכז החקלאי

ד. כהנא

ת"א, 19.10.64

אזהרה לבוקרים

לפני חודשים אחדים פירסמו את מקרה ההשחתה של מיכלית מלאה של חלב בגלל שימוש בצינור פוליאטילן נודף ריח ליזול לשאיבת החלב באחד המשקים. מאחר ואין אפשרות מעשית לפקח על ייצור הצינורות בגלל ריבוי יצרניהם, הזהרנו את המשקים לבל ירכשו צינורות חדשים מבלי לבחון אותם בחינת ריח פשוטה בעזרת האף.

למרות אזהרתנו קרה בימים אלה מקרה נוסף של השחתת חלב, שאפשר היה למנוע ע"י הגשת הצינור לאף בטרם חיברוהו לברז היציאה של בריכת החלב. אנו חוזרים איפוא ומזהירים את הבוקרים:

בדקו כל צינור חדש לפני הכנסתו לשימוש

בשם המועצה לייצור ושיווק חלב

ש. גל

ת"א, 20.10.64

לכבוד התאחדות מגדלי בקר

הודעת המרכז החקלאי בענין אירגון שיווק הבקר לבשר.

ח.ג.

החלטות ועדת המשק בענין ארגון שיווק הבקר נדונו בשתי פגישות, אשר נתקיימו ב- 7.10 ו- 15.10 ש.ז., בהשתתפות רוב החברים המזומנים. ר"ב הנני ממציא לכם את המסקנות הסופיות כדלקמן:

(א) כל הבקר של ההתיישבות העובדת יירשם באמצעות אגף הבקר של "תנובה".

(ב) וויסות הוצאת הבקר לשחיטה ייעשה תוך תיאום בין מרכז "תנובה" וחב' "מרבק" ו"צפונית", במסגרת התיכנון הכללי של מועצת הבקר ומוסדותיה.

— 2,385 טונות. בעשרת החודשים של שנת תשכ"ד נשחטו בס"ה 66 אלף ראשים במשקל חי של 23,961 טונה. לעומת תשכ"ג, בתקופה המגבילה, הסתכמה העליה ב- 17% במספר הראשים וב- 15.5% במשקל החי. על סוגי הבקר שנשחטו ביולי 1964, ובס"ה ב- 9 חודשי שנת תשכ"ד, אפשר לעמוד מהטבלה, המובאת להלן.

פרטים	יולי 64 מספר ראשים	9 ח' תשכ"ד מספר ראשים
בקר גזעי בס"ה	5,467	58,417
פרות ומבכירות	1,427	14,732
פרים ושזורים	3,319	30,864
בני-בקר — זכרים	265	4,540
בני-בקר — נקבות	636	8,281
בקר מקומי בס"ה	707	7,672
זכרים	284	3,669
נקבות	423	4,003

צריכת הבשר המקומי וכן הייבוא והשיווק של בשר קפוא, גדלים והולכים בהתמדה. נתעוררו חש" שות שבחודשי החורף (תשכ"ה) יחסר בשוק בשר טרי משחיטת בקר מתוצרת הארץ, ואחרי משא ומתן בין המוסדות השונים הוסכם לייבא עד סוף מארס 1965 כ- 3000 ראשי בקר חי מארצות הבלקן ומתורכיה.

י. ע.